

KROKI

Niemieckojęzyczna literatura współczesna w Polsce

Niemieckojęzyczna literatura współczesna w Polsce

W ramach Niemiecko-Polskiego Roku 2005/2006 fundacja S. Fischer Stiftung zainicjowała projekt pod nazwą „Kroki - Schritte” w celu wzmocnienia przekładów utworów współczesnych autorów z Niemiec, Austrii i Szwajcarii na język polski. Obejmująca początkowo trzydzieści tytułów seria wspierana była finansowo także przez Pełnomocnika Rządu Republiki Federalnej Niemiec ds. Kultury i Mediów oraz Szwajcarską Fundację Kulturalną Pro Helvetia.

Obecnie seria jest kontynuowana na podstawie partnerskiego porozumienia zawartego między fundacją S. Fischer Stiftung a Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej. Wspiera ją także nadal Szwajcarska Fundacja Kulturalna Pro Helvetia.

Redaktorami serii są polski tłumacz i krytyk literacki Jacek St. Buras i szwajcarski dziennikarz Carl Holenstein.

Zadaniem serii jest przybliżenie polskiemu czytelnikowi autorów i książek niesłusznie zapomnianych, niedostrzeżonych lub z takich czy innych względów, w przeszłości lub obecnie, pomijanych, zarazem utworów o dużej wartości literackiej i poruszających zagadnienia lub prezentujących stanowiska, mogące – zdaniem redaktorów serii – zainteresować publiczność w Polsce i warte upowszechnienia w interesie pogłębionego dialogu kultur.

Poszczególne tytuły serii ukazują się w różnych polskich wydawnictwach. Seria nie ma jednolitej szaty graficznej - projekt graficzny każdej książki jest opracowywany indywidualnie przez jej wydawcę.

W ciągu trzech i pół roku od inauguracji serii „Kroki - Schritte” na 50. Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie w maju 2005 roku ukazały się w niej 32 książki. Doczekały się one licznych omówień w prasie, radiu i telewizji (na stronie internetowej projektu www.kroki.pl można zapoznać się z tekstami blisko stu recenzji). Seria prezentowana była m.in. na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie w 2005, 2006, 2007 i 2008 roku, na Targach Książki w Krakowie w 2005, 2006 i 2008 roku, w ramach Promocji Dobrej Książki we Wrocławiu w 2006 i 2007 roku oraz w Warszawskim Salonie Książki 2008. Niektórym książkom (np. Golo Manna czy Jeana Améry'ego) poświęcone były sympozja z udziałem wybitnych postaci życia publicznego. Z polskimi czytelnikami spotykali się Edgar Hilsenrath, Julia Franck, Tim Staffer, Wolfgang Hilbig, Christoph Simon, Wilhelm Genazino, Arnold Stadler, Robert Schindel, Erich Hackl, Gerhard Roth, Emine Sevgi Özdamar, Jürg Schubiger i Thomas Glavinic.

Autorem projektu logo serii jest rysownik i grafik, laureat nagrody im. Olafa Gulbrandszona 2004, Zygmunt Januszewski.

KSIĄŻKI / AUTORZY

1. **Jean Améry** *Poza winą i karą*
2. **Hermann Burger** *Diabelli i inne pisma do dyrekcji*
3. **Dan Diner** *Zrozumieć stulecie*
4. **Dieter Forte** *Wzór*
5. **Julia Franck** *Berlin - Marienfelde*
6. **Julia Franck** *Południca*
7. **Wilhelm Genazino** *Kobieta, mieszkanie, powieść*
8. **Thomas Glavinic** *Za sprawą nocy*
9. **Georges-Arthur Goldschmidt** *Odosobnienie*
10. **Erich Hackl** *Wesele w Auschwitz*
11. **Wolfgang Hilbig** „Ja”
12. **Wolfgang Hilbig** *Prowizorium*
13. **Edgar Hilsenrath** *Baśń o myśli ostatniej*
14. **Gert Hofmann** *Upadek ślepców*
15. **Marielouise Janssen-Jurreit** *Zbrodnia miłości w środku Europy*
16. **Reinhard Jirgl** *Niespełnieni*
17. **Uwe Johnson** *Domniemanie w sprawie Jakuba*
18. **Georg Klein** *Barbar Rosa*
19. **Andreas Maier** *Kiryłów*
20. **Golo Mann** *Niemieckie dzieje w XIX i XX wieku*
21. **Walter Moers** *13 1/2 życia kapitana Niebieskiego Misia*
22. **Petra Morsbach** *Studzy boży*
23. **Martin Mosebach** *Książę mgieł*
24. **Emine Sevgi Özdamar** *Most nad Złotym Rogiem*
25. **Christoph Ransmayr** *Latająca góra*
26. **Michael Roes** *David Kanchelli*
27. **Gerhard Roth** *Podróż do wnętrza Wiednia*
28. **Ralf Rothmann** *Młode światło*
29. **Robert Schindel** *Rodowody*
30. **Arno Schmidt** *Republika uczonych*
31. **Jürg Schubiger** *Kiedy świat był jeszcze młody*
32. **Christoph Simon** *Franz albo Dlaczego antylopy biegają jedna obok drugiej*
33. **Arnold Stadler** *Mój pies, moja świnia, moje życie*
34. **Tim Staffel** *Terrordrom*
35. **Uwe Tellkamp** *Zimorodek*
36. **Birgit Vanderbeke** *Małże na kolację*
37. **Harald Welzer** *Sprawcy*
38. **Markus Werner** *Na zboczu*

Autorzy i książki serii KROKI w opinii polskich krytyków

„Améry jest w Polsce pisarzem niemal zupełnie pominiętym. *Poza winą i karą*, jego najślawniejsza książka wydana w drugiej połowie lat 60. ukazuje się u nas dopiero teraz”.

Juliusz Kurkiewicz, „Gazeta Wyborcza”, 6.11.2007

„Tu... zaobserwować możemy, czym jest wybitne pisarstwo: wyłącznie dzięki środkom artystycznym osiąga niezwykły efekt. Pozornie mało dramatyczna historia pod piórem Goldschmidta urasta do wymiaru i natężenia wizji Kafki”.

Paweł Huelle, *Życie jest piekłem. Powieść Georges’a-Arthura Goldschmidta o Holocauście to wydarzenie*, „Dziennik”, 9-10.09.2006

„Austriak, Erich Hackl, autor dokumentalnej książki *Wesele w Auschwitz* spotkał się w Krakowie z jednym ze swoich bohaterów, o którym myślał, że nie żyje – 89-letnim Wilhelmem Brasse, fotografem z Oświęcimia. Między innymi polskie wydanie tej pozycji doprowadziło do identyfikacji słynnego ‘fotografa z obozu zagłady’”.

Barbara Gruszka-Zych, „Gość Niedzielny”, 5.11.2006

„Ta gesta, wieloznaczna proza znalazła znakomitego tłumacza w Ryszardzie Wojnakowskim, który przez wiele lat zabiegał bezskutecznie o wydanie książki Hilbiga u polskich wydawców. Dobrze, że wreszcie dopiął swego. „*Ja*” stawia bowiem pytania, od których polska literatura jak dotąd konsekwentnie się uchyla”.

Zdzisław Jaskuła o powieści Wolfganga Hilbiga „*Ja*”, „Dziennik”, 21.06. 2006

„*Zbrodnia miłości w środku Europy* w kontekście ostatnich gorących dyskusji na temat stosunków polsko-niemieckich sprawia wrażenie książki trafionej, zdecydowanie na czasie. Autorka wnikliwie analizuje obustronne traumy i kompleksy, ale też diagnozuje ewidentną niemożność porozumienia dwóch bliskich geograficznie, a jakże różnych światów”.

Malwina Wapińska o powieści Marielouise Janssen-Jurreit, „Dziennik”, dodatek „Kultura”, 20.07.07

„Tworzona przez Kleina wizja rzeczywistości przypomina trochę apokaliptyczne obrazy Zdzisława Beksińskiego, trochę filmy Piotra Szulkina o końcu cywilizacji. Może też teatr Tadeusza Kantora i klaustrofobiczne, obsesyjne pisarstwo Brunona Schulza. Miłośnicy klasycznego kryminału mogą czuć się zawiedzeni, *Barbar Rosa* to zdecydowanie bardziej błyskotliwy, perwersyjny performance, niż powieść sensacyjna trzymająca się reguł gatunku”.

Piotr Kofta o powieści Georga Kleina, „Dziennik”, dodatek „Kultura”, 15.12.2006

„Właśnie w przedstawianiu dziejów Niemiec nie jako autonomicznej historii jednego kraju, konsekwentnie dążącego do samozagłady, ale na przedstawianiu jej na tle i jako integralnego elementu dziejów Europy tkwi wielka siła Mannowskiej prozy. Do książki Manna można mieć wiele zastrzeżeń. Zwłaszcza polski czytelnik może być poruszony ostrymi i często pochopnymi sądami Manna o naszym kraju. Ale *Niemieckie dzieje* to wielka i pasjonująca literatura. Trzeba ją znać”.

Tomasz Pichór o książce Golo Manna, kwartalnik „Nowe Sprawy Polityczne”, nr 33 (2007)

„W Niemczech książka Golo Manna zyskała miano kanonicznej i doczekała się wielu wydań (w tym bardzo popularnej wersji kieszonkowej). Do rąk polskich czytelników trafia z pięćdziesięcioletnim opóźnieniem, jednak z czasem nie traci ona nic ze swej głębi, inteligencji i klasy.”

Bartosz Staszczyszyn o książce Golo Manna, „Życie Warszawy”, 19.08.2007

„*13 1/2 życia kapitana Niebieskiego Misia* gdziekolwiek się pojawi, odnosi wielki sukces. I dobrze, bo to rzecz znakomita i wyjątkowa... Jeśli książkę dla dzieci dałoby się nazwać wybitną, taki właśnie prymiotnik powinien znaleźć się w opisie powieści Moersa. W starciu z Niebieskim Misiem Harry Potter nie jest w stanie wygrać nawet dzięki magicznym sztuczkom. Od razu może się schować w najodleglejszym zakątku Hogwartu”.

Max Fuzowski o powieści Waltera Moersa, „Dziennik”, dodatek „Kultura”, 10.08.2007

„Moers zachwyca niespożytą wyobraźnią i nie szczędzi oryginalnych pomysłów. Jego proza wydaje się bajkowym wcieleniem new weirdowych strategii literackich. Więcej tu smakowitej ekscentryczności i zabawy z czytelnikiem niż klasycznie infantylniej, umoralniającej historyjki. Całość czyta się jak wyborną i rozkosznie wciągającą bajkę, skleconą przez wyjątkowo zdolnego blagiatora, albo jak zawoalowaną instrukcję ubarwiania własnego życiorysu. Baron Münchhausen byłby dumny!”

Paweł Matuszek o powieści Waltera Moersa, „Nowa Fantastyka”, 07.2007

„...pod względem bogactwa, różnorodności oraz niezwykłości opisywanych zjawisk, stworzeń i miejsc powieść Moersa przerasta o głowę typowe utwory fantastyczne... [Autor] 13 1/2 życia kapitana Niebieskiego Misia oraz *Miastem Śniących Książek* otwiera nową drogę dla wędrującej, przerabiającej wciąż te same wzorce literatury fantastycznej”.

Anna Maria Czernow, *Niech żyje król blagiatorów!*, „Nowe Książki”, nr 9/2007

„Tym, którzy zabiorą się w podróż z Niebieskim Misiem, obiecuję, że będzie bardzo ciekawie”.

Agnieszka Wolny-Hamkało o powieści Waltera Moersa, „Polityka”, 20.07.2007

„Tak czy inaczej jest to dzieło nietuzinkowe i zaraz gdy wzrok i umysł przyzwyczajają się do niejustownego składu o tej objętości, okazuje się, że to historia wielopłaszczyznowa, bogata, nasycona emocjami i szczegółami. W *Latającej górze* Ransmayr po raz kolejny dowiódł, że jest prozaikiem o możliwościach olbrzymich, jednym z najoryginalniejszych na świecie w tej chwili.”

Jakub Winiarski o powieści Christopha Ransmayra, portal www.nieszuflada.pl, 1.06.2007

„Polskie życie społeczne zasługuje na niejedną podobną książkę. *Podróż do wnętrza Wiednia* z pewnością pozwoli czytelnikom więcej zobaczyć na własnym podwórku. Dystans do patriotycznych uniesień zawsze się przyda, podobnie jak odrobina krytycyzmu wobec wszechobecnej w polskim życiu społecznym pogardy dla „buraków”, „roboli” i „meneli”, która jest niczym innym jak pochwałą stosunków, gdzie ludzie bez pieniędzy i wykształcenia mają siedzieć cicho i nie podskakiwać.”

Katarzyna Chmielewska, Tomasz Żukowski o książce Gerharda Rotha, „Przegląd”, 12.02.2007

„Roth oddaje głos świadkom minionych wydarzeń, źródłom historycznym, urzędnikom instytucji zamkniętych. Jego książka operuje konkretem i detalem, odwołuje się do statystyk i raportów. Jest rzeczowa i z pozoru niemal beznamiętna, lecz właśnie przez to tak sugestywna i poruszająca”.

Marcin Sendecki o książce Gerharda Rotha, „Przekrój”, listopad, nr 46/2006

„To książka mocna i sugestywna, tym mocniejsza zresztą, im bardziej autor ogranicza się do beznamiętnej z pozoru relacji, podbudowanej szczegółami historycznymi i danymi statystycznymi. Zbuntowana przeciw tradycji austriackiej, a przy tym mocno w niej na rozmaite sposoby osadzona...”

Lektor o książce Gerharda Rotha, „Tygodnik Powszechny”, 20.11.2006

foto: Lutz Möhring

Jean Améry

Poza winą i karą. Próby przełamania podjęte przez złamanego

Z posłowiem Piotra Weisera. Przetłóżył Ryszard Turczyn. Wydawnictwo Homini s.c., Kraków 2007, 244 s. www.homini.com.pl (wydanie oryginalne: *Jenseits von Schuld und Sühne. Bewältigungsversuche eines Überwältigten*. Klett-Cotta, Stuttgart 1977, www.klett-cotta.de)

Głośny tom esejów, poświęconych sytuacji intelektualisty w warunkach obozu koncentracyjnego i konsekwencjom bycia niemieckojęzycznym Żydem w czasach faszyzmu. Przetłóżona 30 lat po śmierci austriackiego autora (1912-1978), książka ta – jako niezwykle ważny i oryginalny głos świadka Holocaustu – z miejsca stała się w Polsce przedmiotem licznych recenzji, dyskusji i analiz.

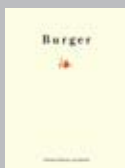
foto: Isolde Ohlbaum

Hermann Burger

Diabelli i inne pisma do dyrekcji

Przekład i posłowie Jacek St. Buras. Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2006, 220 s., www.terytoria.com.pl (wydanie oryginalne: *Diabelli*. S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1979 oraz *Blankenburg*. S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1986, www.fischer-verlage.de)

Cztery opowiadania w formie listów, pisanych do wyższych instancji przez przedstawicieli osobliwych profesji: pomocnika orkiestry, prestidigitatora, dozorcę w sanatorium i prywatnego sekretarza ekscentrycznego „tanatologa”. Ekwilibrystyczna proza wybitnego szwajcarskiego autora (1942-1989), ekscentryka, katastrofisty, wirtuoza w operowaniu słowem. Pierwsza publikacja książkowa autora w Polsce.

foto: Brigita Krause

Dieter Forte

Wzór

Przetłóżyły Maria Przybyłowska i Eliza Borg. Wydawnictwo „Książnica”, Katowice 2006, 256 s., www.kszaznica.com.pl (wydanie oryginalne: *Das Muster*. S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1992, www.fischer-verlage.de)

Pierwsza część trylogii, opowiadającej dzieje włosko-francuskiej rodziny Fontanów, trudniącej się tkaniem jedwabiu, i polskiej rodziny górniczej Łukaczy. Losy obu rodzin splatają się w Zagłębiu Ruhry u progu lat 30-tych XX wieku. Polski debiut znanego, wielokrotnie nagradzanego niemieckiego autora (ur. 1935).

foto: Jürgen Bauer

Julia Franck

Berlin-Marienfelde

Przetłóżył Krzysztof Jachimczak. Wydawnictwo „Dom Pod Krakowem”, Kraków 2006, 337 s. (wydanie oryginalne: *Lagerfeuer*. DuMont Literatur und Kunst Verlag, Köln 2003, www.dumontliteraturundkunst.de)

Oparta na osobistych doświadczeniach autorki (ur. 1970) opowieść o przeżyciach uciekinierów z NRD w obozie przejściowym Berlin-Marienfelde pod koniec lat 70-tych ubiegłego wieku. Pierwsza przetłóżona na polski książka pisarki.

foto: Brigitte Friedrich

Wilhelm Genazino

Kobieta, mieszkanie, powieść

Przetłóżyła Alicja Buras. Oficyna Wydawnicza „Atut”, Wrocław 2006, 134 s., www.atut.ig.pl (wydanie oryginalne: *Eine Frau, eine Wohnung, ein Roman*. Carl Hanser Verlag, München 2003, www.hanser.de)

Powieść opisuje perypetie wkraczającego dopiero w dorosłe życie młodego człowieka, którego ambicje sformułowane są w tytule utworu. Autor (ur. 1943), laureat nagrody im. Büchnera, buduje zajmującą i barwną opowieść z drobnych zdarzeń przeciętnego życia i relacji nieprzeciętnej intensywności jego przeżywania. Debiut pisarza w polszczyźnie.

foto: www.pertramerat

Thomas Glavinic

Za sprawą nocy

Przetłóżyli Alicja i Jacek St. Burasowie. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2008, 300 s., www.piw.pl (wydanie oryginalne: *Die Arbeit der Nacht*. Carl Hanser Verlag, München Wien 2006, www.hanser.de)

Niezwykła, fascynująca powieść utopijna o samotności w świecie, z którego z dnia na dzień zniknęło wszelkie życie. Jonasz, jedyny ocalały z katastrofy, próbuje przetrwać na martwej Ziemi. Pierwsza przetłóżona na polski książka austriackiego autora (ur. 1972).

foto: Isolde Ohlbaum

Georges-Arthur Goldschmidt

Odosobnienie

Przetłóżyła Sława Lisiecka. Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2006, 96 s., www.terytoria.com.pl (wydanie oryginalne: *Die Absonderung*. Ammann Verlag, Zürich 1991, www.ammann.ch)

Oparte na własnych przeżyciach autora (ur. 1928) wstrząsające opowiadanie o procesie dojrzewania małego chłopca, którego w przededniu wojny jego niemiecko-żydowski rodzice umieszczają w katolickim internacie we Francji. Ta ciemna, mroczna, zmysłowa proza „daje czytelnikowi poczucie obcowania z czymś zupełnie niecodziennym” (Paweł Huelle). Pierwsza książka pisarza po polsku.

foto: Timón Salinas

Erich Hackl

Wesele w Auschwitz

Przełożyła Alicja Buras. Wydawnictwo Austeria, Kraków 2006, 186 s., www.austeria.pl (wydanie oryginalne: *Hochzeit in Auschwitz. Eine Begebenheit*. Diogenes Verlag, Zürich 2002, www.diogenes.ch)

Złożona w całości z pierwszoosobowych, już to autentycznych, już to fikcyjnych wypowiedzi świadków próba rekonstrukcji losów austriackiego antyfaszysty i jego żony poślubionej w obozie w Auschwitz. Dzięki polskiemu wydaniu książki austriacki autor (ur. 1954) dotarł do żyjącego w Polsce świadka tego niecodziennego ślubu, obozowego fotografa Wilhelma Brasse.

foto: Jürgen Bauer

Wolfgang Hilbig

„Ja”

Przełożył Ryszard Wojnakowski. Oficyna Wydawnicza „Atut”, Wrocław 2006, 294 s., www.atut.ig.pl (wydanie oryginalne: *„Ich”*. S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1993, www.fischerverlage.de)

Niezwykle misternie skonstruowana opowieść o procesach wiktania się w sieci zastawiane przez władze i stopniowej utracie poczucia tożsamości w klimatach panujących u schyłku NRD. Autor (1941-2007), niemal do końca istnienia tego państwa obłożony zakazem druku, wybitny pisarz, laureat nagrody im. Büchnera, zdążył jeszcze przyjechać do Wrocławia na premierę tej swojej pierwszej powieści w języku polskim.

Prowizorium

Przełożył Ryszard Wojnakowski. Oficyna Wydawnicza „Atut”, Wrocław 2008, 273 s., www.atut.ig.pl (wydanie oryginalne: *Das Provisorium*. S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2000, www.fischerverlage.de)

Sugestywny obraz psychicznej, fizycznej i twórczej degrengolady pisarza z NRD, który otrzymawszy upragnioną zgodę na czasowy wyjazd do RFN, zatracca się całkowicie pomiędzy obłędem enerdownskiej ideologii a konsumpcyjnym szaleństwem zachodniego świata. Książka przyjęta entuzjastycznie przez krytykę zachodnioniemiecką.

foto: Volker Dittich

Edgar Hilsenrath

Baśń o myśli ostatniej

Przełożył Ryszard Wojnakowski. Wydawnictwo „Książnica”, Katowice 2006, 462 s., www.ksiaznica.com.pl (wydanie oryginalne: *Das Märchen vom letzten Gedanken*. Dittich-Verlag, Köln, 1 wyd.: R. Piper GmbH & Co. KG 1989, www.dittich-verlag.de)

Ubrana w formę wschodniej baśni, pełna dramatyzmu, ale też humoru, powieść historyczna, opowiadająca dzieje Ormian aż po czasy I wojny światowej, kiedy to Turcy zgotowali kilkomilionowej społeczności ormiańskiej los porównywalny z losem Żydów ćwierć wieku później. Swoisty hołd pisarza (ur. 1926), który sam cudem uniknął losu bohatera książki, złożony pamięci ofiar ostatecznego rozwiązania „kwestii ormiańskiej”.

foto: Ursula Hasenkopf

Gert Hofmann

Upadek ślepców

Przełożył Jacek St. Buras. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2005, 128 s., www.piw.pl (wydanie oryginalne: *Der Blindensturz*. Carl Hanser Verlag, München und Wien, pierwsze wydanie: Luchterhand, Darmstadt 1985, www.hanser.de)

Powieść w fascynujący sposób opowiada o tym, kim mogli być namalowani przez Bruegla „Ślepcy” i jak mogło dojść do powstania tego obrazu. Oszczędnymi, a zarazem bardzo sugestywnymi środkami autor (1932-1993), wcielając się w swoich bohaterów, kreuje świat doznań niewidomych i opowiada indywidualną, przejmującą historię każdego z nich.

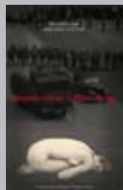
foto: Marielouise Janssen-Jurreit

Marielouise Janssen-Jurreit

Zbrodnia miłości w środku Europy

Przełożyła Karolina Niedenthal. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2007, 263 s. (wydanie oryginalne: *Das Verbrechen der Liebe in der Mitte Europas*. Rowohlt Berlin Verlag GmbH, Berlin 2000, www.rowohlt.de)

Dramatyczne, obarczone trudnym dziełem przemysłości dzieje miłości Niemki i Polaka w okresie „Solidarności” i stanu wojennego w Polsce. Także większość postaci drugiego planu to ludzie w taki czy inny sposób traumatycznie doświadczeni przez historię, która w tej części Europy - zdaje się mówić autorka - nieuchronnie determinuje ludzkie losy. Pierwsza książka pisarki po polsku.

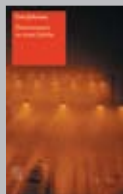
foto: Michael Bengel

Uwe Johnson

Domniemania w sprawie Jakuba

Z posłowiem Zdzisława Jaskuły. Przełożyła Sława Lisiecka. Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, Warszawa 2008, 300 s., www.czytelnik.pl (wydanie oryginalne: *Mutmassungen über Jakob*. Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 1959, www.suhrkamp.de)

Debiutancka powieść jednego z najwybitniejszych pisarzy niemieckojęzycznych okresu powojennego (1934-1984), aż do dziś niepublikowanego w Polsce – zapewne największe zaniedbanie w zakresie polskiej recepcji literatury niemieckojęzycznej. Ta w swoim czasie formalnie niezwykle nowatorska książka opowiada historię kolejarza, który w październiku 1956 roku ma obowiązek priorytetowego odprawiania radzieckich transportów wojskowych, jadących stumić powstanie na Węgrzech, i ginie na torach w niewyjaśnionych okolicznościach.

foto: Jürgen Bauer

Georg Klein

Barbar Rosa. Historia detektywistyczna

Przełożył Krzysztof Jachimczak.
Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2006, 160 s.,
www.wydawnictwo-sic.com.pl
(wydanie oryginalne: *Barbar Rosa. Eine Detektivgeschichte*. Rowohlt Verlag Reinbek,
pierwsze wydanie: Alexander Fest Verlag,
Berlin 2001)

Tyleż zwariowana, co fascynująca opowieść o poszukiwaniu przez zdziwaczałego detektywa zaginionej ciężarów-ki z pieniędzmi. Autor (ur. 1953) bawi się rekwizytami kryminału, komiksu i powieści fantastycznej, mnożąc nieprawdopodobne sytuacje i z niezwykłą inwencją językową kreując świat, zawieszony między rzeczywistością a złudą. Debiut pisarza na polskim rynku.

foto: Jürgen Bauer

Andreas Maier

Kirylow

Przełożyła Anna Wziątek.
Oficyna Wydawnicza „Atut”,
Wrocław 2006, 277 s., www.atut.ig.pl
(wydanie oryginalne: *Kirillow*.
Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 2005,
www.suhrkamp.de)

Powieść, nawiązująca do *Biesów* Dostojewskiego, stanowi zbiorowy portret młodych ludzi naszych czasów, z anarchistycznym zapalem dyskutujących o swoich pomysłach na naprawę świata i miotających się pomiędzy nicnierobieniem a tęsknotą za dającym poczucie wolności czynem, między codziennością a niebosięźnymi planami, między prawdziwym a udawanym życiem. Pierwsza książka autora (ur. 1967) po polsku.

foto: Hella Wolff-Seybold

Golo Mann

Niemieckie dzieje w XIX i XX wieku

Z posłowiem prof. Roberta Traby.
Przełożył Andrzej Kopacki.
Współnota Kulturowa „Borussia”,
Olsztyn 2007, 601 s., www.borussia.pl
(wydanie oryginalne: *Deutsche Geschichte des 19. und 20. Jahrhunderts*. Büchergilde Gutenberg, Frankfurt am Main 1958, 10 wydanie: Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main 2004, www.fischerverlage.de)

Fundamentalne dzieło wybitnego historyka (1909-1994), syna Tomasza Manna, opublikowane w Polsce z niemal 50-letnim opóźnieniem. Ten wyjątkowy obraz kilkuset lat historii Niemiec nie ma charakteru suchego wykładu, lecz jest raczej opowiadaniem, gawędą, esejem, dziełem literackim, zawierającym – obok poważnych, choć nieraz kontrowersyjnych analiz, wywodów i opinii – wiele anegdot i pysznie zarysowanych sylwetek mężów stanu i pospolicich polityków, królów i rewolucjonistów, filozofów i pisarzy.

Walter Moers

13 1/2 życia kapitana Niebieskiego Misia

Przełożył Ryszard Wojnakowski.
Wydawnictwo słowo/obraz terytoria,
Gdańsk 2007, 695 s., www.terytoria.com.pl
(wydanie oryginalne: *Die 13 1/2 Leben des Käpt'n Blaubär*. Eichborn Verlag, Frankfurt am Main 1999, www.eichborn-verlag.de)

Adresowana tak do dzieci, jak i do dorosłych szalona powieść z gatunku fantasy, której nieznany dotąd w Polsce, za to bardzo popularny w Niemczech, i nie tylko, autor (ur. 1957) opowiada słowem i rysunkiem o karkołomnych przygodach małego misia w fantastycznym świecie Zamonii, gdzie wprost roi się od niezwykłych stworów, zjawisk i wynalazków. Książka jest świadectwem niebywałej wyobraźni i inwencji językowej pisarza.

foto: Susanne Schleyer

Martin Mosebach

Książę mgieł

Przełożył Krzysztof Jachimczak.
Wydawnictwo „Twój Styl”, Warszawa 2006,
284 s., www.wkts.pl
(wydanie oryginalne: *Der Nebelfürst*.
Eichborn Verlag, Frankfurt am Main 2001,
www.eichborn.de)

Opowiedziana z polotem i humorem historia (autentyczna!) niedorzecznej wyprawy niemieckiego dziennikarza, który z inspiracji przedsiębiorczej hochsztaplerki wyrusza u schyłku XIX wieku – pod pretekstem poszukiwania zaginionego polarnika – na Wyspę Niedźwiedzi, żeby zaanektować ją dla Rzeszy. Pierwsza w Polsce książka znanego autora (ur. 1951), laureata nagrody im. Büchnera.

foto: Helga Kneidl

Emine Sevgi Özdamar

Most nad Złotym Rogiem

Przełożyła Maria Przybyłowska.
Wydawnictwo „Pogranicze”, Sejny 2007,
273 s., www.pogranicze.sejny.pl
(wydanie oryginalne: *Die Brücke vom Goldenen Horn*. Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln 1998, www.kiwi-koeln.de)

Oparta na własnych doświadczeniach autorki (ur. 1946) historia integracji młodej Turczynki, która w 1965 roku podejmuje, nie znając ani słowa po niemiecku, pracę w Niemczech, stopniowo oswaja się z obcym otoczeniem, jest świadkiem wydarzeń 1968 roku. Po powrocie do Stambułu czuje się w tureckiej rzeczywistości tak wyobcowana, że wraca do Berlina. Wałorem książki jest jej obrazowy język, pełen humoru i zmysłowości. Pierwsza książka pisarki po polsku.

foto: Oliver Rüther

Christoph Ransmayr

Latająca góra

Przełożył Jacek St. Buras.
Państwowy Instytut Wydawniczy,
Warszawa 2007, 313 s., www.piw.pl
(wydanie oryginalne: *Der fliegende Berg*,
S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2006,
www.fischerverlage.de)

Rzadkiej urody poetyczna opowieść o dwóch braciach, którzy z rodzinnej Irlandii wyruszają do Tybetu, aby wspiąć się na dotąd niezdobyty szczyt Himalajów. Powieść o dążeniu do tego, co nieosiągalne, o miłości w różnych jej przejawach, o zauroczeniu wielobarwnym kosmosem świata. Austriacki autor (ur. 1954) nadał zapisowi swojej opowieści niezwykłą w prozie postać „składu chorągiewkowego”, uzyskując poprzez ten zabieg zdumiewające efekty.

foto: Stefan Korte

Michael Roes

Dawid Kanchelli

Przełożyła Maria Skalska.
Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2006, 280 s.,
www.wydawnictwo-sic.com.pl
(wydanie oryginalne: *David Kanchelli*,
Berlin Verlag, Berlin 2001, www.berlinverlag.de)

Ta barwnie napisana powieść „antyglobalistyczna”, której akcja umiejscowiona jest w niedalekiej przyszłości, przynosi obraz świata, drastycznie podzielonego na obszary biedy i anarchii z jednej oraz bogactwa i porządku z drugiej strony. W tej swojej pierwszej książce po polsku autor (ur. 1960) wyraźnie sympatyzuje z tytułowym bohaterem, który ujawnia prawdę o rzeczywistych przyczynach tego podziału.

foto: Philipp Horak

Gerhard Roth

Podróż do wnętrza Wiednia

Przełożyła Małgorzata Łukasiewicz.
Państwowy Instytut Wydawniczy,
Warszawa 2006, 212 s.
(wydanie oryginalne: *Eine Reise in das Innere von Wien*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1991, www.fischerverlage.de)

Wędrowka, którą odbywa austriacki autor (ur. 1942) dziewięciu esejów tej fascynującej książki, wiedzie w przeszłość wiedeńskich pałaców, muzeów i kościołów, a także do więzień, przytułków i zakładów psychiatrycznych, odsłaniając ponure na ogół tajemnice tych miejsc, sprawy, o których turysta się nie dowie, a to urokliwe miasto woli na co dzień nie pamiętać. Pierwsza przełożona na polski książka znanego pisarza.

foto: Sven Paustian

Ralf Rothmann

Młode światło

Przełożyła Barbara Tarnas.
Oficyna Wydawnicza „Atut”, Wrocław 2008,
183 s., www.atut.ig.pl
(wydanie oryginalne: *Junges Licht*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 2004, www.suhrkamp.de)

Powieść edukacyjna, której tematem są dzieje dwunastoletniego Juliana z górniczej rodziny w Zagłębiu Ruhry. Autor (ur. 1953) ukazuje świat dorastającego chłopca z wielką wrażliwością i w całej jego złożoności, charakterystycznej dla Niemiec lat sześćdziesiątych. Wycinek nowej historii tego kraju, przedstawiony rzetelnie, bez upiększeń i patosu. Pierwsza książka pisarza po polsku.

foto: Isolde Ohlbaum

Robert Schindel

Rodowody

Przełożył Jacek St. Buras.
Wydawnictwo Austeria, Kraków 2006, 323 s.,
www.austeria.pl
(wydanie oryginalne: *Gebürtig*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 1992, www.suhrkamp.de)

Bohaterami powieści, której akcja rozgrywa się głównie w Wiedniu na przełomie 1983 i 1984 roku, są potomkowie żydowskich ofiar i ich austriackich bądź niemieckich katów okresu II wojny światowej. Austriacki autor (1944) tworzy złożoną panoramę życia po Holokauście, ukazując trudności wzajemnego zrozumienia i porozumienia Żydów i nie-Żydów, tych, którzy przeżyli, i potomków ich oprawców. Pierwsza książka pisarza w Polsce.

foto: Andreas Wolfenbenger

Jürg Schubiger

Kiedy świat był jeszcze młody

Ilustracje: Rotraut Susanne Berner.
Przełożyła Emilia Bielicka.
Oficyna Wydawnicza „Atut”, Wrocław 2007,
184 s., www.atut.ig.pl
(wydanie oryginalne: *Als die Welt noch jung war*, Verlag Beltz & Gelberg, Weinheim und Basel 1995, www.beltz.de)

Zbiór bardzo oryginalnych i zabawnych opowiadań, mogących zaintrygować nie tylko dzieci. Traktują one, nie bez filozoficznego podtekstu, o rzeczach tajemniczych, o zwierzętach, przedmiotach i imionach, ukazując świat w nowej, zaskakującej perspektywie. Opowiastkom przepięknie towarzyszą ilustracje, zamieszczone w tej pierwszej książce autora (ur. 1936) po polsku.

Christoph Simon

Franz albo Dlaczego antylopy biegną jedna obok drugiej

Przełożył Ryszard Turczyn.
Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2005, 184 s., www.j.santorski.pl
(wydanie oryginalne: *Franz oder Warum Antilopen nebeneinander laufen.* bilgerverlag, Zürich 2001, www.bilgerverlag.ch)

Bezpretensjonalna opowieść o codziennym życiu niezbyt ambitnego licealisty, któremu nieśpiesznie do matury ani do dorosłości. Beztroskę, radość i dobre samopoczucie Franz przedkłada nad bycie pożytecznym, produktywnym i czynnym. A jednak tej negacji przyszłości towarzyszy podświadome pragnienie bohatera wyrwania się z tego marazmu. Udany debiut młodego szwajcarskiego autora (ur. 1972).

foto: Michael Kretzer

Arnold Stadler

Mój pies, moja świnia, moje życie

Przełożyła Krystyna Wierzbicka-Trwoga.
Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2006, 168 s., www.j.santorski.pl
(wydanie oryginalne: *Mein Hund, meine Sau, mein Leben.* Residenz Verlag, Salzburg und Wien 1994, www.residenzverlag.at)

Historia XX-wiecznej Europy, widziana oczami potomka rodziny hodowców świń, który chciał zostać papieżem, a skończył jako mówca pogrzebowy? Próba wyrównania rachunków z niemiecką historią i kulturą? Pastisz powieści edukacyjnej? Ekstrawagancka autobiografia? Tę przewrotną, zabawną, miejscami obrazoburczą i obsceniczną powieść debiutującego na polskim rynku znanego autora (ur. 1954), laureata nagrody im. Büchnera, można czytać na wiele sposobów.

foto: www.formvorrat.de

Tim Staffell

Terrordrom

Przełożył Ryszard Turczyn.
Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2006, 176 s., www.bellona.pl
(wydanie oryginalne: *Terrordrom.* Ammann Verlag, Zürich 1998, www.ammann.ch)

W terroryzowanym przez bandy Berlinie telewizja wpada na pomysł rozładowania sytuacji poprzez urządzenie czegoś w rodzaju koszmarnego lunaparku, gdzie wszystko jest dozwolone, i transmitowania tego, co się tam dzieje, na żywo. Drapieżna postmodernistyczna powieść, infernalna wizja społeczeństwa niedalekiej przyszłości, przeniesiona także na scenę Teatru Polskiego we Wrocławiu. Debiut autora (ur. 1965) w Polsce.

foto: Rowohlt Verlag

Uwe Tellkamp

Zimorodek

Przełożył Bogdan Baran.
Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2006, 253 s., www.bellona.pl
(wydanie oryginalne: *Der Eisvogel.* Rowohlt Berlin Verlag, Berlin 2005, www.rowohlt.de)

Powieść quasi-sensacyjna, niemniej główną ambicją debiutującego w Polsce autora (ur. 1968) jest ukazanie skomplikowanych relacji międzyludzkich i społecznych, które w określonych warunkach (konflikty pokoleń, bezrobocie) rodzą postawy ekstremalne (w tym wypadku chodzi o ekstremizm prawicowy), zagrażające porządkowi demokratycznemu i sprowadzające się do desperackiego, anarchicznego buntu.

foto: Sven Paustian

Birgit Vanderbeke

Matkę na kolację

Przełożyła Sława Lisiecka.
Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2006, 94 s., www.wydawnictwo-sic.com.pl
(wydanie oryginalne: *Das Muschelessen.* Rotbuch Verlag, Hamburg 1990, www.rotbuch.de)

Satyra na patriarchalną rodzinę, uciemiężoną przez despotycznego ojca. Gdy pewnego razu domowy tyran nie przybywa na tytułową kolację, dochodzi do buntu dzieci i żony. Stopniowo odsłaniają się przed czytelnikiem obrazy codziennego horroru. Zderzenie zabawnego, ciepłego sposobu opowiadania z praktycznym wymiarem ojcowskiej wizji życia powoduje, że czytelnikowi ciarki chodzą po plecach. Pierwsza książka autorki (ur. 1956) po polsku.

foto: Jürgen Bauer

Markus Werner

Na zboczu

Przełożył Ryszard Turczyn.
Polski Instytut Wydawniczy, Warszawa 2005, 159 s., www.strefaksiążki.net
(wydanie oryginalne: *Am Hang.* S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2004, www.fischerverlage.de)

Natarasie hotelowej restauracji w szwajcarskim Tessinie dwaj bardzo różni nieznajomi rozprawiają do późna w nocy, dotykając w rozmowie coraz bardziej prywatnych, ba, intymnych spraw. Dopiero później okaże się, jak niebezpiecznie wiele ich ze sobą łączy. Fascynująca powieść psychologiczna z intrygująco rozwijającym się wątkiem kryminalnym w tle. Pierwsza książka szwajcarskiego autora (ur. 1944) po polsku.

foto:
Michał Roche-Ben Ami

Dan Diner

Zrozumieć stulecie. Interpretacja na gruncie historii powszechnej

Przekład: Xymena Bukowska. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008, ok. 380 s., www.scholar.com.pl (wydanie oryginalne: *Das Jahrhundert verstehen. Eine universalhistorische Deutung*, www.randomhouse.de / Luchterhand Luchterhand Literaturverlag GmbH, München 1999)

Obszerny esej pióra wybitnego historyka niemieckiego (ur. 1946), autora licznych prac z zakresu historii XX wieku, Bliskiego Wschodu, Europy i Niemiec. Opisuując ubiegłe stulecie, Diner przedstawia własny pomysł interpretacyjny: w jego optyce stulecie to kurczy się do swojej pierwszej połowy, połowy katastrof, które miały naznaczyć cały wiek XX, a jego uwaga skupia się na wschodnich i południowych rubieżach Europy.

foto: Jürgen Bauer

Julia Franck

Południca

Przekład: Krzysztof Jachimczak. Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2009, ok. 400 s. (wydanie oryginalne: *Die Mittagsfrau*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2007)

Przejmująca, dojrzła opowieść o losach niezwyklej kobiety od wybuchu pierwszej do zakończenia drugiej wojny światowej. Jednak burzliwa historia obecna jest w powieści na tyle tylko, na ile znajduje odbicie w życiu jednostki. Uwaga znanej już w Polsce autorki (patrz wyżej) skupiona jest na indywidualnych dramatach codziennego życia w ówczesnych Niemczech. Nagroda Związku Wydawców i Księgarzy Niemieckich (Deutscher Buchpreis) 2007.

foto: Peter-Andreas Hasslepen

Reinhard Jirgl

Niespełnieni

Przekład: Ryszard Wojnakowski. Wspólnota Kulturowa „Borussia”, Olsztyn 2009, ok. 250 s. (wydanie oryginalne: *Die Unvollendeten*, Carl Hanser Verlag, München Wien 2003)

Jedno z najbardziej wiarygodnych literackich przedstawień powojennej rzeczywistości Niemiec, pozbawione współczucia dla bohaterów zdarzeń: wypędzenia Niemców z Sudetów, okresu ich niewzruszonej nadziei na powrót, odsiadki w NRD. Wielokrotnie nagradzany, lecz nieznan w Polsce autor powieści (ur. 1953) nie popada w sentymentalizm, precyzyjnie operuje językiem pełnym aluzji, zawiłym i zarazem dosadnym.

foto: Andreas Albrecht

Petra Morsbach

Śludzy boży

Przekład: Maria Przybyłowska i Eliza Borg. Wydawnictwo Homin s.c., Kraków 2009, ok. 370 s. (wydanie oryginalne: *Gottesdiener*, Eichborn Verlag, Frankfurt am Main 2004)

Powieść przedstawia żywot wiejskiego proboszcza i jego parafii na bawarskiej prowincji. Autorka (ur. 1956) z empatią opisuje swego bohatera, pełnego rozterek, wątpliwości i pokus, i rzuca wnikliwie spojrzenie na świat wokół niego. Książkę czyta się znakomicie, choć pewnie rozczaruje ona żądnych sensacji czytelników. To raczej udane połączenie powieści edukacyjnej ze studium z zakresu socjologii religii.

foto: YACHTBILD Kai Greiser

Arno Schmidt

Republika uczonych. Minipowieść z końskich szerokości

Przekład: Jacek St. Buras. Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk 2009, ok. 150 s. (wydanie oryginalne: *Die Gelehrtenrepublik. Kurzroman aus den Roßbreiten*, Arno Schmidt Stiftung Bargfeld im Haffmans Verlag AG, Zürich 1985)

Utopijna, pełna ironii i czarnego humoru powieść zupełnie nieznanego w Polsce wybitnego niemieckiego pisarza (1914-1979). Jej treścią jest relacja z podróży po części świata ocalałej z globalnej wojny nuklearnej. Celem wyprawy (w roku 2008!) jest świątynia „republiki uczonych”, utworzona jako ostatnia ostoja kultury. Książka, odznaczająca się bardzo osobliwą stylistyką, roi się od opisów fantastycznych istot i zjawisk z rozmaitych sfer życia, mnoży skojarzenia, dygresje, aluzje i cytaty.

foto: Siegrun Appelt

Harald Welzer

Sprawcy. Jak zwykli ludzie stają się zbrodniarzami

Przekład: Magdalena Kurkowska. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009, ok. 320 s. (wydanie oryginalne: *Täter. Wie aus ganz normalen Menschen Massenmörder werden*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2005)

W tej wstrząsającej książce jej autor (ur. 1958), niemiecki psycholog społeczny, dyrektor Center for Interdisciplinary Memory Research w Essen, formułuje świetnie udokumentowane i przekonujące tezy odnośnie do przyczyn przemiany członków nazistowskich jednostek specjalnych podczas II wojny światowej – w cywilu „zwykłych ludzi” – w zbrodniarzy, potrafiących na terenie Ukrainy mordować własnoręcznie tysiące Żydów dziennie.

Jacek St. Buras, Warszawa: jacekburas@poczta.onet.pl

Carl Holenstein, Zürich: holensteinkrokus@bluewin.ch

S. Fischer Stiftung, Berlin: stiftung@s-fischer.de

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej: fwpn@fwpn.org.pl

S . F I S C H E R
S T I F T U N G

schweizer kulturstiftung
prchelvetic

|austriackie|forum|kultury^{waw}

 GOETHE-INSTITUT
WARSCHAU

 FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

FRANKFURTER
BUCHMESSE

|austriackie|forum|kultury^{krk}

 GOETHE-INSTITUT
KRAKAU

www.kroki.pl